

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus HUMANIS. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Cap. 3. De effectu Indulgentiarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

Solutur.

Omissis varijs responsionibus dicendum est, vt Pontifex consequatur Indulgentiam, satis esse, vt per modum solutionis & compensationis eam accipiat. Quâuis enim non possit seipsum absolueri, potest tamen, tanquam distributor thesauri Ecclesie, ex Christi & Sanctorum meritis accipere pro se compensationem, quâ Deo soluat. Ita Nauarrus notab. 20. num. 9. 10. 11.

2. Obiectio, quod actus iurisdictionis non possit operari in inuitum.

Obijcitur Secundò: Iurisdictionis potest exerceri in inuitum; potest enim quis etiam inuitus absolui ab excommunicatione, alijsque censuris: atqui Indulgentiæ non possunt conferri inuitis: ergo earum concessio non est actus iurisdictionis. Confirmatur: quia iurisdictionis non potest exerceri sine causæ cognitione: vnde etiâ in Sacramento Pœnitentiæ requiritur causæ cognitio. At Indulgentiæ conferuntur sine causæ cognitione. Ergo.

Solutur.

Respondet: Nô omnis actus iurisdictionis potest in inuitos exerceri, vt patet in Sacramento Pœnitentiæ; sed illud solum locum habet, quando ille actus non requirit necessariò aliquam dispositionem in sulcipiente; vt fit in absoluteione ab excommunicatione. Ad confirmationem: quando sententia nô fertur super aliquo facto particulari, sicut in Sacramento Pœnitentiæ; sed in genere & quasi sub conditione, non requiritur causæ cognitio; vt dum quis sic excommunicatur, si quis Clericum percusserit, sit excommunicatus: tales sunt omnes censuræ iuris. Indulgentiæ autem conceduntur in genere, & sub conditione; nempe, si tale opus preestitur; vnde non requirunt causæ cognitionem, nisi generatim; videlicet vt generatim causæ dignitas expendatur, propter quam conceduntur.

3. Obiectio, quod pœnæ Purgatorij nõ subint iurisdictioni Ecclesie.

Obijcitur Tertio: Pœnæ Purgatorij non subint iurisdictioni Ecclesie; atqui per Indulgentias liberamur à pœnis Purgatorij: ergo earum concessio non est iuridica absoluteio, sed tantum compensatio. Confirmatur: quia compensatio sufficiens est ad obtinendam remissionem pœnæ: ergo superuacanea est absoluteio.

Respondent quidam, Indulgentiam quatenus tollit pœnam iniunctam, esse absoluteionem iuridicam; sed respectu pœnæ quæ in Purgatorio luenda sit, esse solum solutionem. Verum hæc responsio non valet: nã Pontifex viuos etiâ à pœnis Purgatorij potest absolueri; vt colligitur ex Synodo Complutensi sub Sixto IV. vbi damnatur hæc propositio Petri Oxomensis, Papa non potest alicui viuo indulgere pœnam Purgatorij, id est, à pœna Purgatorij absolueri: indulgere enim propriè ad iurisdictionem pertinet. Vnde

Vera solutio.

Respondet: Debitum pœnæ Purgatorij, quamdiu homines viuunt, ad iurisdictionem Ecclesie pertinet, & ab eo potest Ecclesia directè viuos absolueri. Neque hoc mirum est, cum etiâ à debito pœnæ æternæ directè per sententiam iuridicâ absoluat viuos; vt patet in Sacramento Pœnitentiæ: habet enim *Claves regni cælorum*, id est, potestatem remouendi omnia impedimenta vitæ æternæ, vt Doctores interpretantur. In defunctos verò, iuxta veriore sententiam, iurisdictionem non habet. Ad confirmationem: Cōpensatio non sufficit ad pœnæ relaxationem, sed præterea opus est vt à iudice acceptetur, & reus propter illam absoluat. Vnde necesse est, vt vel Deus immediatè per seipsum hominem, pro quo exhibetur compensatio, à reatu pœnæ absoluat; vt fit in baptismo, & diu alius pro alio satisfacit: vel certè vt Vicarius ipsius quoto-

ritate diuinâ id faciat; vt fit in Sacramento Pœnitentiæ, in quo non solum est compensatio, sed etiam efficax absoluteio.

DVBIVM II.

Utrum Pontifex possit viuis dare Indulgentiam per solam solutionem ex thesauro Ecclesie, sine iuridica absoluteione?

Respondet: Possè, tum quia hoc modo conceduntur Indulgentiæ defunctis: tum quia Ecclesia habet plenam potestatem circa dispensationem sine absoluteione; sicut quando priuatus pro altero offert suas satisfactiones, quæ tamen alteri non valent, nisi ex congruo: satisfactiones autem Christi, quas Pontifex potest applicare, valent alteri ex condigno.

Nota tamen: Hunc modum concedendi viuis Indulgentias nõ esse vsitatũ: nam alter est, qui fit per absoluteionem, est efficacior & certior. Absoluteio enim efficaciter remittit reatum pœnæ. Applicatio thesauri solum offert Deo pretiũ, vt ipse dignetur remittere: vnde solum valet per modum impetrationis; sicuti eũm quis offert pretium pro captiuo.

20
Potest id Papa.

20
Is modus fit minus efficax, & inuectio.

CAPVT III.

De effectu Indulgentiarum.

DVBIVM I.

Utrum Indulgentia solum valeant ad remissionem pœnitentiæ iniunctæ, an etiâ ad remissionem eius quæ erat iniungenda: & consequenter an valeant ad remissionem pœnæ Purgatorij, quæ pœnæ iniungenda respondet?

Suppono Primò: Indulgentias non valere ad remissionem culpæ mortiferæ, vel pœnæ æternæ; hoc enim tantum fit per Sacramenta. Vnde quod in quibusdam concessionibus Indulgentiarum legitur, per illam Indulgentiam dari remissionem culpæ & pœnæ, intelligendum est de adiuncto simul Pœnitentiæ Sacramento, quod semper coniungi, imò præcedere debet, saltem in voto, priusquã Indulgentiam consequaris. Verius quoque est, eas non valere ad deletionem culpæ venialis, quia hæc requirit interiorè renouationem; vt alibi dictũ est.

Suppono Secundò: Indulgentias valere ad remissionem pœnæ temporalis, quæ remissã culpã mortiferã, vel venialẽ, luenda superest; non autem ad remissionem pœnarũ siue civilium, siue ecclesiasticarũ, quæ ad forum contentiosum spectant: quia alioquin disciplinam politicam & ecclesiasticam dissoluerent.

His positis: Caietanus opusc. 15. cap. 7. tom. 1. putat Pontificem quidem habere potestatem per Indulgentias relaxandi pœnas, etiam non iniunctas; tamen de facto omnes Indulgentias, quas cõcedit, esse tantum de pœnis in foro pœnitentiæ iniunctis. Idem tenet Petrus Soto lect. 2. de Indulgentijs; & quidam antiqui Doctores Scholastici, Albertus & Altifiodorensis.

Respondet & Dico Primò: Quãdo in formulã exprimitur Indulgentias dari de pœnitentijs iniunctis, probabilius est eam solum extendi ad pœnitentiã actu à Confessario iniunctas. Est ferè communis. Vide Nauarrum relect. de Indulgentijs, notab. 11. nu. 12. & Antonium Corduba qu. 7. propof. 3.

Probatur Primò: Quia concessio Indulgentiarũ strictè est interpretanda, etũ enim materia videatur fauorabilis.

21
Indulgentia non valet ad remissionem culpæ mortiferæ, nec pœnæ æternæ.

21
Nec culpæ venialis.

21
Nec pœnarum fori exterioris.

22
Quid sonat de Pœnitentijs iniunctis.

favorabilis, tamen in Iure censetur odiosa, vt probat Nauarrus ex Iure. Nam ad Ecclesiasticum rigorem debilitandum aliquo modo pertinet: ergo non est extendenda vltra proprietatem verborum.

Probatur Secundo: Si Pontifex vellet illas Indulgentias intelligi etiam de iniunctis, non diceret de iniunctis: inepta enim esset illa locutio, & contra communem usum.

Pij V. sententia.

Nec obstat quod Pius V. viuæ vocis oraculo dicatur hac de re cõsultus respondisse in hæc verba: Ego Pius V. auctoritate omnipotentis Dei, & Beatorum Apostolorum Petri & Pauli declaro, atque ita intelligo, quoties in aliqua Bulla conceditur Indulgentia tot vel tot annorum de penitentijs iniunctis, debere nõ solum de ijs, quæ sunt iniuncta à Confessore, sed etiam de ijs intelligi, quæ alio quouis modo debent iniungi. Nam hæc declaratio solum pertinet ad Indulgentias ab ipso concessas; quia omnino priuatim facta est nullã editã constitutione.

23 Indulgentia absolute data comprehendit penitentias non iniunctas.

Dico Secundo: Quando generatim & absolute conceditur Indulgentia, liberat nõ solum à penis iniunctis, sed etiam ab ijs quæ meritõ debent iniungi, & à penã Purgatorij his respondente. Est communis sententia D. D. vt inquit Nauarrus de Indulgent. notab. 11. num. 12. Corduba quæst. 7. propos. 4. de Indulgentijs.

Probatur Primò: Quia omnis dispositio Iuris tantum est extendenda, quantum proprietates verborum patitur: atqui absoluta cõcessio Indulgentiarum sine restrictione iuxta proprietatẽ verborum equè comprehendit remissionem penarum non iniunctarum, atque earum quæ sunt iniunctæ: ergo nulla est ratio, cur restringatur ad iniunctas. Et cõfirmatur: Vbi Ius non distinguit, nec nos debemus distinguere, vt ait Glossa Cap. Si Evangelica, dist. 50.

Secundò: Rideliculus esset cõcedere Indulgentias centum, vel mille annorum, cum nemini vnquam iniungantur penitentia tot annorum.

Tertiò: Omnes penæ Indulgentiæ, quæ hac tempestate cõceduntur, essent inanes: nam vix paucorum dierum penitentia iniungitur, idque Pontifices & Prælati benè nõrunt. At parui momenti est, si tantummodò ab exigua illa penitentia libereris.

Quartò: In anno Iubilæi Romæ non solent iniungi Penitentia, nisi exigua; & Paludanus refert, Bonifacium VIII. anno Domini 1300. ita præcepisse suo Penitentiarario: ergo intelligunt Pontifices se dare Indulgentias pro penis etiam non iniunctis. Confirmatur: quia idẽ Bonifacius Extrauag. Antiquorum, concessit plenissimam Indulgentiam omnium peccatorum, id est, tantam, quantum villo modo potestate Clauum dare potest, vt ipsemet interpretatus est, teste ipsius Glossatore, qui præsens aderat. Eandem concessit Clemens VI. & Sixtus IV. in anno Iubilæi, & alij passim: ergo Pontifices concedunt Indulgentias etiam de penis non iniunctis.

Quintò: Plerique implent penitentiam iniunctam, priusquam faciunt vltimũ opus, quo Indulgentias lucrantur: atqui tales, iuxta hanc sententiã, nihil consequerentur, quod est absurdum.

24 Obiectio Caicetani.

Sed contra. Obijcit Primò Caicetanus cum Petro Soto & paucis alijs: in Concilio Lateranensi Capit. Cum ex eo, de Penitentijs & remissionibus, Innocentius III. restringit potestatem Episcoporum, vt in Basilicarum dedicatione Indulgentias vltra annum non extendant; & in anniuersario dedicationis die indulta remissio quadraginta dies de iniunctis penitentijs non excedat.

Respondeo: Ibi solum restringi potestatem Episcoporum ad iniunctas, non autem Pontificis, qui obtinet potestatis plenitudinem, vt ibidẽ dicitur. Adde, nunc ex consuetudine Episcopus etiam de non iniunctis Indulgentias concedere; alioqui frustra concederentur, saltem maximã ex parte; vt notant Doctores.

Obijcitur Secundo: Saltem illæ Indulgentiæ, in quibus exprimitur certus dierum vel annorum numerus; vt, dum conceduntur dua vel tres quadragesimæ, 7. vel 10. anni; intelligendæ erunt de iniunctis duntaxat: quia hæc formulæ alludunt ad Canones penitentiales.

Respondeo: Et si in talibus habeatur respectus ad Canones penitentiales, tamen non remittuntur solum ex penã, quæ actu secundum Canones sunt iniunctæ, sed etiam ex, quæ secundum illos essent iniungendæ, quarum penarum verè coram Deo sumus debitores. Aliæ rationes Caicetani facile ex dictis solui possunt. Vide Cordub. q. 7. & Michaëlem Medinam disp. 4. c. 13. & 14.

D V B I V M I I.

Verum penitens per Indulgentias liberetur ab implenda penitentia, quam Confessarius imposuit?

Dico Primò: Si Indulgentia est plenaria, liberatur à tota penitentia, et si sit multorum annorum.

25 Indulgentia si plenaria, si certum temporis

Dico Secundo: Si Indulgentia est certorum dierum vel annorum, liberatur penitens à tot diebus vel annis iniunctæ penitentia; præsertim si probabiliter credit se non amplius coram Deo debere. Ita Corduba q. 8. Corollario 4. Siluest. V. Indulgentia, §. 23. cum Panormitano. Caicetanus opus. 15. c. 7. tom. 1. Nauarrus notab. 31. num. 43.

Dico Tertiò: Quod si credat se amplius debere, quam ipsi à Confessario est iniunctum, debet potius Indulgentiam recipere pro eo quod nõ est iniunctum; & satisfactionẽ implere, quæ iniuncta est. Ita Corduba, & alij. Ratio est: Quia illa censetur intentio concedentis, ne satisfactiones penitentiales omnino languescant.

26 Si plus debet penitentiam, quam confessor iniunxit

Quamuis contrarium sit probabile, & forsitan verius; nempe ne tunc quidem teneri implere iniunctam penitentiam. Innuat Nauarrus supra, & tenet Gabriel in supplemento, dist. 45. q. 3. art. 2. Ratio est: quia possum Indulgentiam accipere pro penitentia iniuncta, & eam partẽ debiti penalis quæ superest, vel hic, vel in Purgatorio persolvere. Vnde enim constat, intentionem concedentis esse, vt non accipiam Indulgentias pro penitentia iniuncta, quando existimo me amplius coram Deo debere?

Notandum tamen est: Quando penitentia imposita nõ solum est satisfactoria, sed peculiari modo etiam medicinalis, & in remedium futurorũ, non esse omittendã propter Indulgentias, vt passim notant Doctores. Vnde D. Thomas q. 25. a. 1. ad vltimum, ait, Omnibus esse consulendam, vt opera satisfactoria diligenter obeant, quamuis putent se Indulgentias consecutos: tum quia sunt in remedium contra futura; tum quia sæpè plus debemus, quam existimemus; tum quia nõ sumus certi an Indulgentiam re ipsa simus consecuti; tum denique, quia quotidie noua debita contrahimus.

27 Si penitentia sit medicinalis

Addo tamen, non videri mortiferum peccatũ, et si penitentiam, etiam medicinalem, omittes obtentã

Quale peccatum eam omittes

Cccc ij obtentã

obtentâ Indulgentiâ. Ratio est: quia quatenus penitentia est remedium futurorum, non videtur posse absolute iniungi à Sacerdote, nisi hoc remedium omnino sit necessarium ad futura vitanda; quod rarum est. Cuius vltior ratio est, quia potestas Clauium solum respicit id, quod est necessarium ad solutionem culpæ & pœnæ in Sacramento: quod insinuat Conciliū Trident. sess. 14. c. 8. Cū enim dixisset, Sacerdotes non solum debere spectare, vt satisfactio sit in remedium contra futura, sed etiam in vindictam præteritorum, subiicit: Nam Claves Sacerdotibus non ad soluendum duntaxat, sed etiam ad ligandum concessas Patres docent: vbi indicat potestatem ligandi spectare propriè vindictam præteritorum.

DVBIUM III.

Vtrum Indulgentiæ tantum valeant, quantum sonant?

Respondeo Affirmatiuè: Modò hæc quatuor adsint, scilicet, auctoritas in concedente, iusta causa concedendi, status gratiæ in obtinente, & opus prescriptū debito modo præstitum. Vide Antoninum 1. p. tit. 10. c. 3. quamuis paulò aliter explicet: & Durandum, dist. 20. qu. 4.

DVBIUM IV.

Quomodo intelligenda sint illa Indulgentiarū forma, quibus conceduntur centum, vel mille anni, aut decē millium annorū Indulgentiæ?

Respondeo: Intelligendæ sunt de annis, non qui essent in Purgatorio luēdi, sed qui in hac vitâ, si tantum se vita extenderet, iuxta Canones deberent in penitentia peragi; & consequenter in illis cōceditur remissio pœnæ Purgatorij, quæ tam diuturnæ pœnæ canonicæ respondeat: cum enim pœna Purgatorij sit cōtinua simul & acerbissima, non debet esse tam longa, quàm penitentia quæ per Canones constituitur. Vbi

Notandum est: Per Canones cuique peccato mortifero grauiori, vt adulterio, magno furto &c. indici penitentiam septem annorum, vt patet caus. 33. q. 2. Cap. Hoc ipsum. Grauius autem peccatis, vt homicidio, parricidio &c. decem vel duodecim annorum, vel per totâ vitam. Quare cū multi sint, qui centū, vel mille peccata mortifera omnis generis commiserint, multorū millium penitentia iuxta Canones, si vita suppetere, illis iniungi deberet; quamuis nemo tam diu sit in Purgatorio cruciandus, eò quòd longinquitas acerbitate cōpensetur. Vnde non sunt ridiculæ illæ Indulgentiæ, quibus mille, vel plures anni conceduntur; cū multi sint totidem annorum debitores, si canonicam penitentiam spectemus.

DVBIUM V.

Vtrum sit aliquod discrimen inter Indulgentiâ plenam, pleniorē, plenissimam?

Hæc distinctio sæpè reperitur in concessionibus Indulgentiarum. Nauarrus notab. 9. putat esse distinctionem.

Sed probabilius est, quod ait Sotus; quidquid olim fuerit, saltem modò non esse discrimen; sed huiusmodi verborum exaggeratione interdū vt Pontifices, vt significant se ex parte suâ cōcedere quidquid possunt: vt videre est in Extrauag. An-

tiquorum, Bonifacij VIII. Idem sentit Antonius Corduba quæst. 9.

DVBIUM VI.

Vtrum sit discrimen inter Indulgentiam Plenariam, & Iubilæam?

Respondeo: Non esse discrimen in pœnarum relaxatione, sed solū in alijs quibusdā. Nam in Iubilæo conceduntur quædam priuilegia, quæ non solent in simplicibus plenarijs Indulgentijs concedi; nempe facultas deligendi Confessorem, cum potestate absoluedi à referuatis, & dispensandi in votis & iuramentis.

CAPVT IV.

De causâ Indulgentiarum.

DVBIUM I.

Vtrum requiratur iusta causa, vt Indulgentia constet?

Respondeo: Indulgentiâ sine iusta causa concessam non valere ad tollendam omnem obligationem pœnarum coram Deo, etsi fortè possit liberare ab obligatione pœnæ iniunctæ. Est ferè communis.

Probatur Primò: Quia ab ijs quæ in foro Dei debentur, non potest Pontifex sine causa quenquā eximere, vt patet in votis, iuramentis, restitutione, & similibus: atqui pœna temporalis remanens post culpam condonatum, iure diuino debetur: ergo sine causa non potest condonari.

Secundò: Pontifex debitum pœnæ temporalis non potest tollere, nisi mediante applicatione satisfactionis Christi: sed huiusmodi satisfactionem sine causa nequit applicare: nō enim est Dominus thesauri Ecclesiastici, siue tēporalis siue spiritalis, sed dispensator; iuxta illud 1. ad Cor. 4. v. 1. Sic nos existimet homo vt ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei. Dispensator autē nisi ex prescripto domini dispenset, irrita est dispensatio.

Tertiò: Idiplum satis insinuat Clemens VI. Extrauag. Vnigenitus, vbi dicit Pontificibus concessam esse potestatem Ecclesiasticum thesaurum proprijs ac rationabilibus causis salubriter dispensandi.

DVBIUM II.

Vtrum quæuis causa pia censeatur iusta ad quantumuis magnam Indulgentiam?

Quidam affirmant. Ita D. Thomas hic in Additionibus q. 25. a. 2. Durandum dist. 20. q. 4. Paludanus ibid. qu. 4. in principio. Antoninus 1. p. tit. 10. cap. 3. §. 1. & 2. multiq̄ue alij. Addunt tamen, peccare Papam, si ob leuissimam causam maximam Indulgentiam concedat; valere tamen Indulgentiam.

Sed verius est, non quamuis causam piam sufficere ad quantumuis magnam Indulgentiam: sed necessarium esse, vt causa sit Indulgentiæ proportionata, adeò vt si maior sit, quàm pro causæ magnitudine, non censeatur rata, nisi quoad eam partem, quæ causæ proportionem non superat. Est communis sententiâ hoc tempore, inquit Corduba quæst. 17. Tenet Bonauentura dist. 20. parte 2. quæst. vltima. Richardus eadem dist. circa quintum principale qu. 1. Augustinus de Ancona

in Summa

Intelligēde sunt de penitentia iuxta Canones agēda.

Hæc forma non sunt ridiculæ.

30 Nauarrus existimat.

Meliùs Sotus negat.

32

33

Non valet dispensatio sine causa, adeoque nec Indulgentia.

33 Affirmat D. Thom.

Communis sententiâ negat.